

адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. Р. Сиротяк / Одеський національний ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2006. – 203 с.

2. Битяк Ю. П. Переконавання і примус у державному управлінні. Адміністративна відповідальність: конспект лекцій / Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, А. Т. Комзюк. – Х.: Укр. юрид. академія, 1994. – 44 с.

3. Анісімова М. Право на свободу та особисту недоторканність: відповідність українського законодавства євростандартам / М. Анісімова // Право України. – 1999. – № 2. – С. 26–29.

4. Манохин В. М. Российское административное право / В. М. Манохин, Ю. С. Адушкин, З. А. Багишаев. – М.: Юристъ, 1997. – 472 с.

5. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

6. Ткаля О. В. Класифікація заходів адміністративно-правового примусу / О. В. Ткаля // Новітні кримінально-правові дослідження – 2015: зб. наук. пр. / відп. ред. О. В. Козаченко; МОН України, НУ ОЮА. – Миколаїв: Іліон, 2015. – С. 264-267.

УДК 342.959

Пітель В. В.,

Головний державний ревізор-інспектор,
ГУ ДФС України в м. Києві, м. Київ

ЩОДО ГАЛУЗЕВОЇ НАЛЕЖНОСТІ ПРАВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

В сучасних умовах реформування й трансформації українського законодавства визначення місця права про захист економічної конкуренції в системі права є надзвичайно актуальним, адже вирішення цього питання сприятиме консолідації відповідних науковців та практиків. Одним з критеріїв, що слугує такому визначенню, є об'єкт правового захисту конкуренції. Головним таким об'єктом є суспільний інтерес, який ставлять процес функціонування ефективної конкуренції на ринках, економічна свобода підприємців, їхнє право на участь у виробництві, обміні чи споживанні ресурсів, право вільного вибору контрагентів за господарськими угодами. Відмітимо, що суспільний інтерес також полягає у забезпеченні права споживачів (соціально-економічної категорії) на вільний вибір товарів, послуг на ринку, продавців. Отже, держава спрямовує свою діяльність на захист прав учасників ринку у тих випадках, коли об'єктом захисту стає публічний інтерес – конкуренція на ринку, спільний інтерес категорії учасників ринку, а не окремий індивідуальний інтерес приватних осіб.

В нашій країні, враховуючи особливості історичного розвитку, а

також сучасний рівень правової та економічної культури суспільства, система захисту економічної конкуренції сформувалася, у першу чергу, завдяки розробці та розвитку законодавства у цій сфері. Нині норми законодавства про захист економічної конкуренції містяться більше ніж у тисячі актах законодавства. Вони складаються з норм не лише матеріального, але й процесуального права. Розроблено також низку підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють процес та забезпечують методичну основу застосування норм законодавства про захист економічної конкуренції.

Зауважимо, що хоча в юридичній літературі зустрічаються різні визначення зазначеної галузі законодавства: «антимонопольне», «антимонопольно-конкурентне», «конкурентне законодавство», «конкурентне законодавство», «конкурентне законодавство», водночас, Закон України «Про захист економічної конкуренції» [1], який уже більше 15 років визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, використовує лише одну термінологію – «законодавство про захист економічної конкуренції». Статтею 3 цього Закону, яка має назву «Законодавство про захист економічної конкуренції» визначено, що дане законодавство ґрунтується на нормах, установлених Конституцією України, і складається із цього Закону, законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист від недобросовісної конкуренції», інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів. Цією статтею також встановлено особливості застосування законодавства про захист економічної конкуренції. Виходячи з цього, ми приєднуємося до тих учених, які вважають правильним називати таке законодавство – «законодавство про захист економічної конкуренції».

Додатково відмітимо, що в законодавстві про захист економічної конкуренції органічно поєднуються як приватні (зокрема монополістичні), так і публічні (суспільні, державні) інтереси. Причому, як слушно вказує О. Бакалінська, елемент диспозитивності у діяльності суб'єктів господарювання поєднується з імперативним (публічним) інтересом, що тим самим узгоджує їх волю із волею держави [2, с. 83]. Разом з тим зауважимо, серед науковців не має єдності у визначенні правової природи законодавства про захист економічної конкуренції. Так, на переконання Н. М. Корчак таке законодавство має цивільно-правову природу [3, с. 56]. На думку Л. Р. Білої, називаючи дане законодавство антимонопольним, останнє за своєю природою є адміністративним [4, с. 14]. В той же час, визначаючи місце і роль конкурентного права в системі українського права С. А. Кузьміна [5, с. 14] розмежовує антимонопольне та конкурентне право, наголошуючи при цьому на їх пов'язаності та нерозривному зв'язку. О. О. Бакалінська зазначає, що конкурентне право є комплексним правовим утворенням у системі права України, що об'єднує три взаємопов'язані правові інститути: право з захисту від

недобросовісної конкуренції; антимонопольне право; право природних монополій [6]. При цьому дослідниця наголошує, що у законодавстві України створені підвалини для забезпечення всеохоплюючого захисту економічної конкуренції від будь-яких порушень, а особливості правового регулювання економічної конкуренції створюють підвалини для формування в системі права України нової специфічної спільності – конкурентного права України [6].

Дотримуючись практичної позиції при групуванні правових норм, об'єднуючи їх у певні галузі, вважаємо, що під впливом інтенсивного розвитку законодавства про захист економічної конкуренції в Україні вже достатньо виразно знаходить своє місце в праві як науці і навчальній дисципліні, яке відповідно до назви законодавства слушно називати правом про захист економічної конкуренції. Переконані, що зазначене право має самостійний предмет, методи регулювання, особливий склад та зміст правовідносин, специфічні джерела права, що потребують додаткових наукових вивчень та визначеності.

Література

1. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
2. Бакалінська О. О. Захист економічної конкуренції: організаційно-правові засади державного управління: дис. ... канд. юр. наук: 12.00.07 / О. О. Бакалінська. – К., 2003. – 210 с.
3. Корчак Н. М. Правові питання антимонопольного регулювання підприємницької діяльності : дис. ... канд. юр. наук: 12.00.04 / Н. М. Корчак. – К., 1996. – 206 с.
4. Біла Л. Р. Адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Л. Р. Біла. – Одеса, 1995. – 24 с.
5. Кузьміна С. А. Захист інтересів суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / С. А. Кузьміна. – Донецьк, 2000. – 18 с.
6. Бакалінська О. О. Конкурентне право: навч. посіб. / О. О. Бакалінська. – К., 2010. – 388 с.